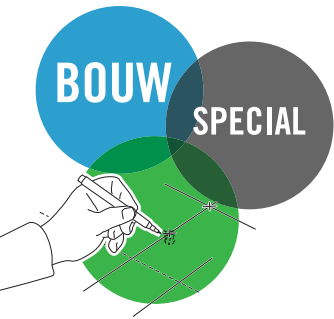

Eerste Roundhouse 45 voor melkvee opgeleverd

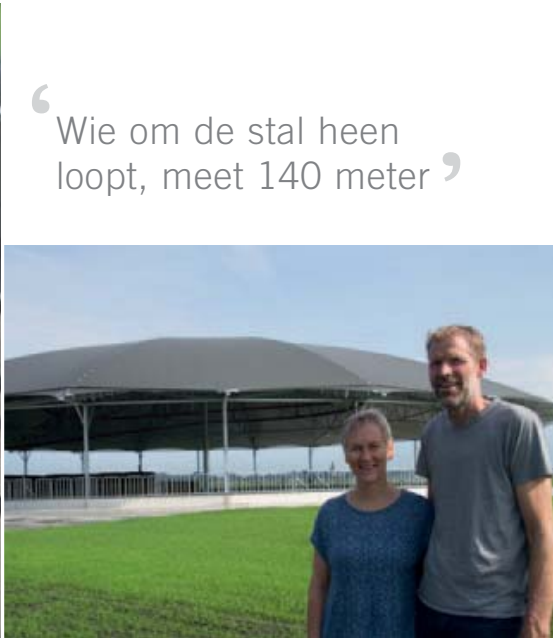
Harry en Chonda Luring uit Onstwedde wilden een potstal voor hun biologische veestapel. Ze bouwden deze zomer als eersten in Europa een RoundHouse 45. Een 48-hoekige, en daarmee nagenoeg ronde stal. “Je kunt argumenten tegen dit concept bedenken, maar wij zien vooral de voordelen.”

Tekst en foto's: Sjoerd Hofstee

Door de vorm van de stal passen traditionele roosters niet. Op elke hoek zijn daarom stukjes roosters gestort. De gleuven zijn handmatig aangebracht.

Chonda en Harry Luring voor hun nieuwe ronde melkveestal. Onder de dakconstructie zijn de palen te zien die het regenwater opvangen en afvoeren.

‘Wie om de stal heen loopt, meet 140 meter’

De stal kent een nokdiameter van 3,30 meter en een netto-opening van 6,45 meter. Aan de constructie hangt een rails voor de stroverdelers van 2,5 ton. Begin september herbergt de stal louter enkele balen. Hiertussen werd eind augustus een muzikaal optreden gehouden omdat de koepel een prachtige akoestiek levert.

Wie naar het bedrijf van de familie Luring in Onstwedde rijdt, aanschouwt een opvallende koepel achter de ligboxstal. Om reden van die vorm doopte Chonda Luring hun stal ook om tot ‘KOEpelstal’. De officiële naam Roundhouse 45, slaat op de diameter tussen de kolommen in de dakconstructie. Zo zijn er ook type 30 en type 22. Een Engels concept en naar Nederland gebracht door ID Agro. Dit bedrijf ontwikkelde het concept in eerste instantie voor vleesvee en bouwde inmiddels meerdere stallen in Nederland. Voor vleesvee en voor jongveeopfok volgen er de komende tijd meer in ons land, maar de stal van Luring is de eerste en enige in Europa waarin melkvee wordt gehouden. Dat wil zeggen, in de type-45 uitvoering. In de kleinere type-30 uitvoering wordt nabij Amsterdam al melkvee gehouden. Harry en Chonda Luring zullen in hun stal een koppel van bijna honderd stuks melkvee houden. Nu lopen de dieren nog dag en nacht buiten. In oktober nemen ze de stal met een dakoppervlak van bijna 2.000 vierkante meter in gebruik. Circa 400 vierkante meter hiervan is de oversteek die de rondgaande voerengang deels overdekt. 1.590 vierkante meter zit binnen het voerhek, waar

van 1.200 vierkante meter een grote pot van stro vormt en achter het voerhek komt drie meter roosters te liggen. Dit neemt de andere 400 vierkante meter in beslag.

Geen ‘gebouw’

De enorme oppervlakte valt pas op als je de stal betreedt. In het landschap lijkt het gebouw juist bescheiden. Dat is echter niet de reden dat het vergunningstraject voor deze opvallende melkveestal relatief eenvoudig los kwam. “De gemeente was meteen positief over onze plannen, maar welstand keurde het af”, vertelt Harry Luring. “Maar toen bleek dat een gebouw officieel pas een ‘gebouw’ is als het door minimaal drie muren of wanden wordt ondersteund. Onze stal is nagenoeg rond en compleet vrij van zijwanden. Daardoor werd hij aangeduid als ‘bouwwerk’ en daarover besluit de welstandscommissie niet. De gemeente kon de bouw daarop vlot toestaan.” De melkveehouders wilden al langer een potstal bouwen. In 2012 schakelden ze om naar biologisch. Het Holstein-vee kruisen ze sinds acht jaar in met andere rassen en sinds kort laten ze de dieren hun hoorns houden. “Mede daarom wilden we een stal

met veel oppervlakte en geen hoeken”, licht Chonda toe. “De koeien moeten zich zo natuurlijk mogelijk kunnen gedragen, maar niet verwonden als ze de rangorde bepalen.”

Een andere reden om voor een potstal te kiezen is de kwaliteit van de mest. “Voor ons als biologisch bedrijf is gezonde mest extra belangrijk. Naast bijna 100 melkkoeien op 67 hectare gras en ruim 55 stuks jongvee, hebben we zelf nog een akkerbouwtaak en wonen we in een akkerbouwgebied. Stro is dus geen probleem.”

Potruimte

Luring wilde graag terug naar loopgang van 3 meter om zo meer potruimte over te houden. Voor het mixen is dat een probleem. Hiervoor moet dan een muurtje in het midden van de 2,30 meter diepe kelder, 3 meter is dan te smal. Daarom kozen Harry en Chonda voor het installeren van een Aeromix-mestbeluchtingssysteem. “Mest beluchten is naar onze overtuiging ook beter voor de kwaliteit van de mest dan mixen. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat de stikstof beter behouden blijft”, vertelt Harry.

De ronde stal wordt bedekt met een 11 meter

hoog dak van verstevigd zeildoek. Dit wordt op alle hoeken gespannen. Indien nodig, kan dit later nagespannen worden. In het midden van de stal zit een 3,30 meter brede nok. Met de volledige opening rondom, moet dit zorgen voor optimale ventilatie. “Een meer natuurlijke ventilatie als in deze stal kun je niet krijgen”, zegt Harry. Regen wordt op de hoeken opgevangen in de standpijpen die het dak dragen en afgevoerd naar het riool. De dakconstructie is verzwaard uitgevoerd om een 2,5 tons rondgaande stroverdelers te dragen. Deze verdeler, die twee grote balen per keer kan dragen, gaat aan een rails over de pot heen. De stropot ligt 60 cm lager dan de roosters. De melkveehouders verwachten de pot tweemaal per jaar uit te mesten. Ze denken voldoende te hebben aan 7 kg stro per koe per dag. “Een vuistregel is 10 kg per koe per dag”, weet Harry. “Maar door meer en betere ventilatie in deze stal, plus het grote oppervlakte per koe denk ik dat wij met minder toe kunnen.”

Wie om de stal heen loopt, meet een omtrek van 140 meter. Zoveel vreetplaatsen zitten er ook in. Harry en Chonda kozen heel bewust voor een op maat gemaakt voerhek

met meer ruimte per koe bij elke vreetplaats. Dit ook met het oog op de hoorns van de dieren. Tussen elk plaats in het zelfsluitende voerhek zit nu 1 meter ruimte.

Oude melkstal in tact

Dit type Roundhouse bevat voldoende oppervlakte om een melkstal of melkrobots in het midden te plaatsen. Toch kozen Harry en Chonda hier niet voor. “Het belangrijkste argument is dat onze huidige 2x9 70-graden melkstal nog prima functioneert. Daarnaast geloven we niet dat een melkrobot bij ons past omdat we de koeien in de zomer dag en nacht weiden. Verder vinden wij de grote hoeveelheid ruimte per koe nu ook een groot voordeel.” De koeien maken daarom bij winterdag, als ze de stal bevolken, tweemaal daags de gang naar de melkstal. Omdat ze dan het voerpad passeren, liet Luring ook een voerbrug installeren. “Dat is duur, maar anders wordt het snel een bende.”

Met de voerbrug, de grote oppervlakte per koe, de aanpassingen aan roosters door de ronde vorm en de aanpassingen aan het voerhek, komen de kosten bij 100 koeien op circa 5.000 euro per koe uit. “Je kunt in deze stal echter ook prima 150 of zelfs

meer koeien houden, dan hebben ze nog met zoveel oppervlakte tot hun beschikking als in een gangbaar systeem. Ondanks het kostprijsverhogende effect, kiezen wij voor een lage bezetting.”

Winter wordt uitdaging

Voor Harry en Chonda is het verder afwachten wat de wintertemperaturen voor effect hebben op de stal. De koeien liggen warm in het stro – daar verwachten ze geen problemen mee. Verder zijn de waterbakken uitgerust met een warmwaterrondpompstelsel, waardoor het bestand moet zijn tegen lichte en matige vorst. “En wat wij belangrijker vinden”, zegt Harry Luring. “Je kunt wel allerlei argumenten bedenken waarom je niet voor een ronde stal zou kiezen. Maar wij draaien het liever om en benoemen de pluspunten. Ik denk dan vooral aan de mest die door het gebruik van stro van betere kwaliteit is dan drijfmest, aan het voordeel op de gezondheid door volledige natuurlijke ventilatie, en de vele vierkante meters die onze koeien tot hun beschikking hebben.”